

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/205071,Jaroslaw-Neja-Konsternacja-i-manipulacje-czyli-jak-media-nieinformowaly-o-slasko-dabrowskich>
27.02.2026, 17:49

Jarosław Neja: Konsternacja i manipulacje, czyli jak media (nie)informowały o śląsko-dąbrowskich protestach 1980 r.

Wieczorem 28 sierpnia 1980 r. załoga Kopalni Węgla Kamiennego „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu-Zdroju przerwała pracę. W jej ślady poszły załogi kolejnych kopalń i zakładów w mieście i innych ośrodkach Rybnickiego Okręgu Węglowego. Zapoczątkowało to wielką falę strajków kluczowych zakładów pracy województwa katowickiego.

[Propaganda Sierpień 1980](#)

28.08.2026

W nocy 29 sierpnia rozpoczął się strajk w Zakładzie nr 2 Fabryki Samochodów Małolitrażowych w Tychach. W tym samym dniu stanął także symbol dekady „przyspieszonego rozwoju”, Kombinat Metalurgiczny Huta Katowice w Dąbrowie Górniczej. W kolejnych dniach protesty podejmowali pracownicy następnych zakładów i przedsiębiorstw. Dominacja w gospodarczej przestrzeni regionu górnictwa węgla kamiennego i hutnictwa przekładała się na strajkową aktywność pracowników. Przy kopalni „Manifest Lipcowy” i w Hucie Katowice powstały Międzyzakładowe Komitety Strajkowe. Akces do nich zgłaszały coraz to nowe zakłady i ich załogi.

Gra na zwłokę

O tym, co rzeczywiście działo się w województwie katowickim media regionalne i ogólnopolskie milczały, pomimo iż protestujący domagali się podania, zwłaszcza w publikatorach ogólnokrajowych, informacji o strajkach i ukonstytuowaniu się MKS, a przede wszystkim ogłoszenia, że załogi solidaryzują się z Wybrzeżem i popierają tamtejsze postulaty. Od opublikowania tych wiadomości w radiu i telewizji jastrzębski MKS uzależniał dalsze rozmowy i zakończenie protestów. Był to również jeden z warunków, które władzom postawiła załoga tyskiej FSM. Podania informacji o strajku solidarnościowym z Wybrzeżem domagali się także pracownicy Huty Katowice.

Władze obawiały się jednak nagłośnienia informacji o strajkach, zwłaszcza w kopalniach. Protesty uderzały w kreowany przez dziesięciolecia propagandowy obraz górników – najbardziej dyspozycyjnej wobec systemu komunistycznego grupy zawodowej, zawsze bezwarunkowo wyrażającej poparcie i przywiązanie do PZPR. Ogłoszenie informacji o ich strajkach i stawianych żądaniach było równoznaczne z przyznaniem, że środowisko tworzące jądro wielkoprzemysłowej klasy robotniczej wymówiło partii posłuszeństwo, a ta traciła nad nim kontrolę.

Nie bez znaczenia pozostawał fakt, że negocjacje komisji rządowych z międzyzakładowymi komitetami strajkowymi w Szczecinie i Gdańsku wchodziły właśnie w decydującą fazę i wiadomości o sytuacji w kluczowym dla polskiej gospodarki województwie katowickim wzmocniłyby pozycję strony strajkowej w toczących się rokowaniach na Wybrzeżu. Jednakże ignorowanie żądań, od których spełnienia strajkujący w Katowickim uzależniali powrót do pracy, wpływało na przedłużanie tamtejszych protestów i ich eskalację. Stąd też 29 sierpnia w trzecim, ostatnim tego dnia, wydaniu ogólnopolskiego Dziennika TV podano krótką wiadomość o strajku w tyskiej FSM i jej bielskiej centrali. Następnego dnia protest został więc zawieszony do

6 września - tyle czasu tyska załoga dała władzom na ustosunkowanie się do pozostałych postulatów.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Propaganda, Sierpień 1980

Artykuł

Protokół porozumienia

zawartego przez Komisję Rządową i Międzyzakładowy
Komitet Strajkowy w dniu 3.09.1980 r. w Kopalni
Węgla Kamiennego "Manifest Lipcowy"

- - - - -

W wyniku przeprowadzonych dyskusji i rozpatrzenia zgłoszo-
nych wniosków i postulatów przyjęto następujące ustalenia:

- ustalono, że zapewnione jest pełne bezpieczeństwo strajku-
jących i ich przedstawicieli zgrupowanych w Zakładowych
Komitetach Strajkowych oraz Międzyzakładowym Komitecie
Strajkowym. Ustalenie będzie obowiązywać tak w chwili
obecnej, jak i w przyszłości przez odpowiednie organa
państwowe i Zakłady Pracy. Zabrania się stosowania szykan
mających pozory legalności - dotyczy to też rodzin wyżej
wymienionych. W przypadku nie przestrzegania powyższego
ustalenia sprawy te będą rozpatrywane przez Komisję Mie-
szaną powołaną w postanowieniach końcowych. Po rozwiąza-
niu Komisji Mieszanej funkcję ochrony praw strajkujących
przejmą nowe Władze Związków Zawodowych,
- wyjaśniono, że środki masowego przekazu poinformowały
w dniu 30.08.1980 r. o ukonstytuowaniu się Międzyzakłado-
wego Komitetu Strajkowego i trwającym w kopalniach i zakła-
dach wymienionych w załączniku nr 1 strajkach od dnia
29.08.1980 r.,
- poinformowano, że załogi strajkujących kopalń i zakładów
pracy w pełni popierają 21 postulatów wysuniętych przez
strajkujące zakłady wybrzeża, a w szczególności punktu do-
tyczącego związków zawodowych.
Do żądań wysuniętych przez zakłady pracy wybrzeża dołączono
postulaty zakładów strajkujących; dotyczą one spraw płaco-
wych, socjalno-bytowych oraz zarządzania i organizacji pra-
cy,
- ustalono podnoszenie zarobków w ścisłej relacji ze
wzrostem kosztów utrzymania z rozpoczęciem realizacji